

Jaarverslag 2013

Landelijke Commissies voor het Katholiek Onderwijs

Bureau Landelijke geschillen-, bezwaren- en klachtencommissie katholiek onderwijs
Postbus 82324
2508 EH Den Haag

e-mail info@geschillencies-klachtencies.nl

website www.GCBO.nl

kantoor Raamweg 2, 2596 HL Den Haag

Geschillen- en bezwarencommissies

T 070 345 70 97 (9.00-17.00 uur)

Klachtencommissie

T 070 392 55 08 (9.00-17.00 uur)

Den Haag, juli 2014

Inhoud

---

1. Inleiding	3
2. Over de commissies	5
• Landelijke commissie voor geschillen en arbitrage decentraal georganiseerd overleg	
• Landelijke bezwarencommissie functiewaardering	
• Landelijke bezwarencommissie functiewaardering confessioneel BVE	
• Landelijke klachtencommissie voor het katholiek onderwijs	
• Commissies voor medezeggenschaps geschillen	
3. Aangesloten scholen en instellingen per commissie	6
4. Samenstelling van de commissies	7
5. Secretariaat van de geschillen-, bezwaren- en klachtencommissies	9
6. Geschillen DGO	10
7. Bezwaren functiewaardering	11
8. Klachten	12
8.1 Werkwijze van de LKC RK	12
8.2 ONTWIKKELINGEN IN HET VERSLAGJAAR	13
8.3 AANTAL KLACHTEN	14
9. Huishoudelijke vergaderingen en het overleg (van de voorzitters) van de commissies	16
10. Website van de geschillen-, bezwaren- en klachtencommissies katholiek onderwijs	17
Bijlage I	
Passend onderwijs en de Klachtencommissie, deel I	18
Bijlage II	
Passend onderwijs en de Klachtencommissie, deel II	24
Bijlage III	
Mediation	28

1. Inleiding

Dit verslag van werkzaamheden van de Landelijke geschillen-, bezwaren- en klachtencommissies voor het katholiek onderwijs heeft betrekking op het kalenderjaar 2013.

Het secretariaat van de commissies voor het katholiek onderwijs ondersteunt:

- de Landelijke commissie voor geschillen en arbitrage decentraal georganiseerd overleg
- de Landelijke bezwarencommissie functiewaardering
- de Landelijke klachtencommissie
- de Landelijke bezwarencommissie functiewaardering confessioneel BVE

Voor de aantallen behandelde geschillen en bezwaren wordt verwezen naar de desbetreffende hoofdstukken van dit jaarverslag.

LANDELIJKE KLACHTENCOMMISSIE

Bij de Landelijke klachtencommissie katholiek onderwijs (LKC RK) zijn in het verslagjaar 88 klachten binnengekomen. Daarvan waren er 57 afkomstig uit het primair onderwijs, 24 uit het voortgezet onderwijs en 7 uit het speciaal onderwijs. Het merendeel van de klachten was afkomstig van ouders.

Het secretariaat van de klachtencommissie wijst partijen in klachten expliciet op de lijn die de commissie volgt in haar adviezen: de klacht dient in eerste instantie zorgvuldig te zijn besproken op schoolniveau met de betrokken functionaris en/of de directie van de school. De LKC RK vraagt partijen uitdrukkelijk de wachttijd tot de zitting te benutten voor dit overleg, als dit nog niet of onvoldoende heeft plaatsgevonden.

*Per 1 januari 2014 heeft de LKC RK het gebruik van **evaluatieformulieren** ingevoerd. De partijen ontvangen dit formulier bij de toezending van het advies. Zij blijken vrijwel steeds te voldoen aan het verzoek van de commissie om het formulier ingevuld te retourneren.*

MEDIATION

In het verlengde hiervan wijzen de commissies sinds 1 januari 2014 waar mogelijk op de mogelijkheid van mediation voor het oplossen van klachten en geschillen. Het oplossen van een klacht of conflict door de partijen zelf in een vroeg stadium blijkt zeer effectief. Als beide partijen instemmen met mediation, vindt door het secretariaat van de commissie doorverwijzing plaats naar een drietal vaste, geregistreerde mediators die volgens het reglement van de Mediators Federatie Nederland werken. In bijlage I bij dit verslag vindt u een notitie over mediation in het algemeen en de doorverwijzing door de commissies in het bijzonder.

PASSEND ONDERWIJS EN ONDERZOEK KLACHTAFHANDELING

In juni 2013 is de LKC RK in een plenaire vergadering bijeen geweest. Bij die gelegenheid heeft zij haar werkzaamheden geëvalueerd, belangrijke nieuwe ontwikkelingen besproken en informatie uitgewisseld. De commissie stond stil bij de invoering van Passend onderwijs en de resultaten van het onderzoek *Werkt de klachtenregeling*, over de kwaliteit van de klachtafhandeling. Dit onderzoek werd uitgevoerd in 2013 door onderzoeksbureau Panteia, in opdracht van de Minister van OCW. Panteia concludeerde dat de klachtenregeling naar behoren werkt.

Als verbeterpunt is aanbevolen klachten vaker op te lossen door laagdrempelige klachtbemiddeling, zoals mediation. Voor de LKC RK vormde het aanbieden van mediation een logisch vervolg op de door haar al lange tijd gepraktiseerde werkwijze om in sterke mate te bevorderen dat klachten zoveel mogelijk op schoolniveau worden opgelost.

In bijlage II bij dit jaarverslag is een notitie te vinden over de invoering van Passend onderwijs en de gevolgen daarvan voor de bevoegdheid van de klachtencommissie.

Den Haag, juli 2014

Namens de voorzitters,

A handwritten signature in black ink, appearing to be 'J.M. Vrakking', written over a faint horizontal line.

mr. J.M. Vrakking
voorzitter

2. Over de commissies

LANDELIJKE COMMISSIE VOOR GESCHILLEN EN ARBITRAGE DECENTRAAL GEORGANISEERD OVERLEG VOOR HET KATHOLIEK PRIMAIR ONDERWIJS

Deze commissie neemt kennis van geschillen over zaken die behoren tot de competentie van het decentraal georganiseerd overleg (DGO). Dat zijn de aangelegenheden van algemeen belang voor de bijzondere rechtstoestand van het personeel waarover door of namens het bevoegd gezag overleg wordt gevoerd met de daarvoor in aanmerking komende personeelsorganisaties. Er functioneert één landelijke commissie voor geschillen en arbitrage decentraal georganiseerd overleg voor het katholiek primair onderwijs.

LANDELIJKE BEZWARENCOMMISSIE FUNCTIEWAARDERING VOOR HET KATHOLIEK PRIMAIR, SPECIAAL EN VOORTGEZET ONDERWIJS

De Landelijke bezwarencommissie functiewaardering behandelt bezwaren van werknemers tegen de beschrijving en/of waardering van hun functie. Er is één landelijke bezwarencommissie functiewaardering ingesteld voor het katholiek primair onderwijs, het speciaal onderwijs, het voortgezet onderwijs, de verzorgingsinstellingen en de centrale diensten samen.

LANDELIJKE BEZWARENCOMMISSIE FUNCTIEWAARDERING CONFESSIEEL BVE

Voor de BVE-sector is door de Stichting Rechtspraak en Geschillenregeling Confessioneel BVE de Landelijke bezwarencommissie functiewaardering confessioneel BVE ingesteld. Het secretariaat van de geschillen-, bezwaren- en klachtencommissie voor het katholiek onderwijs ondersteunt deze commissie.

LANDELIJKE KLACHTENCOMMISSIE VOOR HET KATHOLIEK ONDERWIJS

Het secretariaat van de geschillen- en bezwarencommissies katholiek onderwijs ondersteunt verder de Landelijke klachtencommissie voor het katholiek onderwijs.

COMMISSIES VOOR MEDEZEGGENSCHAPSGESCHILLEN VOOR HET KATHOLIEK ONDERWIJS PO, VO, MBO EN HBO

Met ingang van 1 januari 2007 zijn voor het primair, speciaal en voortgezet onderwijs de bepalingen van de Wet medezeggenschap op scholen (WMS) van kracht geworden. In de WMS is bepaald dat er één landelijke commissie voor geschillen is, waarbij elke school, elk regionaal expertisecentrum en elke centrale dienst is aangesloten. Deze Landelijke Commissie voor Geschillen WMS (LCG WMS) is sinds 1 januari 2008 in functie.

Soms krijgt het secretariaat vragen over de aansluiting van scholen bij de landelijke commissies voor het katholiek onderwijs. Voor leden van de Vereniging Katholiek Onderwijs (VKO) is niets veranderd in de aansluiting bij deze commissies. Alleen de medezeggenschapsgeschillen vormen een uitzondering. Alle scholen zijn namelijk van rechtswege aangesloten bij de LCG WMS. Uitsluitend de LCG WMS is ondergebracht bij de Stichting Onderwijsgeschillen in Utrecht.

3. Aangesloten scholen en instellingen per commissie

LANDELIJKE COMMISSIE VOOR GESCHILLEN EN ARBITRAGE DGO

Op 1 oktober 2013 waren bij deze commissie aangesloten:

	Scholen/instellingen	Leerlingen
Primair onderwijs en speciaal onderwijs	1.669	407.683

LANDELIJKE BEZWARENCOMMISSIE FUNCTIEWAARDERING KATHOLIEK ONDERWIJS

Bij deze commissie zijn leden en niet-leden van de VKO aangesloten. Op 1 oktober 2013 waren bij de bezwarencommissie aangesloten:

	Scholen/instellingen	Leerlingen
Primair onderwijs en speciaal onderwijs	1.669	407.683
Voortgezet onderwijs	86	137.693

LANDELIJKE BEZWARENCOMMISSIE FUNCTIEWAARDERING CONFESSIONEEL BVE

Bij de Landelijke bezwarencommissie functiewaardering confessioneel BVE zijn 15 instellingen aangesloten.

LANDELIJKE KLACHTENCOMMISSIE KATHOLIEK ONDERWIJS

Bij deze commissie zijn leden en niet-leden van de VKO aangesloten. Uitgaande van de teldatum 1 oktober 2013 zijn bij de LKC RK aangesloten:

	Scholen/instellingen	Leerlingen
Primair onderwijs en speciaal onderwijs	1.521	357.695
Beroepsonderwijs, volwasseneneducatie en voortgezet onderwijs	65	98.808

4. Samenstelling van de commissies

De samenstelling van de **Landelijke commissie voor geschillen en arbitrage decentraal georganiseerd overleg katholiek onderwijs** is in de verslagperiode als volgt geweest:

- mr. J. Vrakking (Naarden), *voorzitter*
- mr. A. Jurgens (Mierlo), *voorzitter*
- mr. H. Zurlohe (Haarlem), *lid, gekozen door de bevoegde gezagsorganen*
- mr. J. de Kok (Leidschendam), *plv. lid, gekozen door de bevoegde gezagsorganen*
- mr. dr. W. Beurskens (Maastricht), *lid, gekozen door de centrales van overheids- en onderwijspersoneel*
- de heer P. Voskamp (Zwolle), *plv. lid, gekozen door de centrales van overheids- en onderwijspersoneel*

De samenstelling van de **Landelijke bezwarencommissie functiewaardering voor het katholiek onderwijs** is in de verslagperiode als volgt geweest:

- mr. J. Vrakking (Naarden), *voorzitter*
- mr. A. Jurgens (Mierlo), *voorzitter*
- mr. J. de Kok (Leidschendam), *lid, voorgedragen door de bevoegde gezagsorganen*
- mr. H. Zurlohe (Haarlem), *plv. lid, voorgedragen door de bevoegde gezagsorganen*
- de heer P. Voskamp (Zwolle), *lid, voorgedragen door de centrales van overheids- en onderwijspersoneel*
- mr. dr. W. Beurskens (Maastricht), *plv. lid, voorgedragen door de centrales van overheids- en onderwijspersoneel*

De samenstelling van de **Landelijke bezwarencommissie functiewaardering voor het confessioneel BVE** is als volgt:

- mr. J. Vrakking (Naarden), *voorzitter*
- drs. H. Koelewijn (Veeningen), *vanaf 1 maart 2012 plaatsvervangend voorzitter*
- mr. J. de Kok (Leidschendam), *vanaf 1 maart 2012 lid, voorgedragen door de bevoegde gezagsorganen*
- mr. E. de Jager (Nunspeet), *voorgedragen door de bevoegde gezagsorganen*
- de heer P. Voskamp (Zwolle), *lid, voorgedragen door de personeelsorganisaties*
- drs. A. van Kleef (Oss), *plv. lid, voorgedragen door de personeelsorganisaties*

De samenstelling van de **Landelijke klachtencommissie voor het katholiek onderwijs** is per 1 augustus 2013 als volgt:

- mevrouw mr. A. van Oorschot (Eindhoven), *voorzitter*
- mevrouw mr. M. van der Veen (Amsterdam), *voorzitter*
- mr. J. Vrakking (Naarden), *voorzitter*
- dr. W. Claasen (Eindhoven), *lid*
- mevrouw drs. V. Gommers-Weijnen (Weert), *lid*

- mevrouw E. Houben (Vught), *lid*
- drs. P. Hupsch (Heemstede), *lid*
- mevrouw drs. M. de Kok-Damave (Leidschendam), *lid*
- mevrouw mr. drs. A. Kortmann-Huysmans (H. Landstichting), *lid*
- mevrouw drs. L. van der Linden-Stallinga (Delfgauw), *lid*
- mevrouw drs. W. Lippits-Wacht (Geldrop), *lid*
- de heer J. Montanus (Stompwijk), *lid*
- de heer A. Tillekens (Rijswijk), *lid*

Per 1 januari 2013 zijn de navolgende commissieleden van de LKC RK gedefungeerd:

- mr. H.J. Laumen (Cadier en Keer), *voorzitter*
- drs. J. van Bree (Hoensbroek), *lid*
- mevrouw mr. M. Donkers (Veldhoven), *lid*
- drs. A. van den Maagdenberg (Mook), *lid*
- mr. H. Zurlohe (Haarlem), *lid*

5. Secretariaat van de geschillen-, bezwaren- en klachtencommissies

---

Het secretariaat was in het verslagjaar als volgt samengesteld:

- mr. Antoinette Cluitmans-Souren, *algemeen secretaris*
- mw. Andjena Khedoe-Soerdjballi, *managementassistent*
- mr. Hessel Nentjes, *adjunct-secretaris*

De ambtelijk secretarissen ondersteunen, in de meest ruime zin van het woord, de commissies bij de behandeling van de geschillen, bezwaren en klachten.

De vaste secretarissen nemen deel aan het overleg dat periodiek plaatsvindt tussen de secretarissen van de diverse Klachtencommissies. Doel van dit overleg is onder meer informatie uitwisselen over de activiteiten van de commissies en belangwekkende commissieadviezen bespreken. In de verslagperiode is het secretarissenoverleg van de Klachtencommissies driemaal in een vergadering bijeen geweest. De uniformering van de reglementen van de Landelijke Klachtencommissies vormde een van de belangrijkste agendapunten.

De secretarissen nemen ook deel aan het overleg dat jaarlijks plaatsvindt tussen het PPSI en de secretarissen van de landelijke en enkele grote regionale klachtencommissies.

Over de secretarissen

Mr. H. Nentjes is vaste medewerker van het Nederlands Tijdschrift voor Onderwijsrecht en Onderwijsbeleid (NTOR) om de rubriek 'Stand van wetgeving' te schrijven.

Mr. A. Cluitmans-Souren verzorgde een publicatie over mediation voor het Basisboek Medezeggenschap op scholen van SDU.

6. Geschillen DGO

De Landelijke commissie voor geschillen en arbitrage decentraal georganiseerd overleg katholiek onderwijs heeft in de verslagperiode **geen** geschillen ingediend gekregen.

7. Bezwaren functiewaardering

In de verslagperiode is bij de Landelijke bezwarencommissies functiewaardering voor het katholiek onderwijs PO, SPEO en VO **1** bezwaarschrift ingekomen:

- behandeld in een zitting: 1
- einduitspraken: 1
- niet gehandhaafd: 0

Bij de Landelijke bezwarencommissie functiewaardering voor het confessioneel BVE zijn in de verslagperiode **geen** bezwaarschriften ingekomen.

Voor de uitspraken wordt verwezen naar de website www.GCBO.nl.

8. Klachten

Voor het katholiek onderwijs is één landelijke klachtencommissie ingesteld. Ouders, personeelsleden en, in het voortgezet onderwijs, leerlingen kunnen bij de klachtencommissie een klacht indienen. Het moet daarbij gaan om gedragingen en beslissingen van het bevoegd gezag of van personeelsleden. In de praktijk zijn verreweg de meeste klachten van ouders afkomstig. Bedacht moet worden dat klachten dikwijls gaan over fatsoensnormen, welke normen ingebed zijn in de identiteit van de desbetreffende school. Dat maakt de desbetreffende klachten waarden georiënteerd.

8.1 WERKWIJZE VAN DE LKC RK

Bij de LKC RK zijn op dit moment ongeveer 1.590 scholen en instellingen aangesloten. Dat is zo'n twee derde van de schoolbesturen voor het katholiek onderwijs. Ook schoolbesturen die geen lid (meer) zijn van de VKO hebben de onder hun gezag staande scholen aangesloten. Bij de LKC RK is ook een aantal MBO-(BVE)-instellingen aangesloten.

De aansluitingsgraad van schoolbesturen voor katholiek onderwijs bij de LKC RK is zeer hoog. De eigen evaluaties laten zien dat de aangesloten schoolbesturen zeer tevreden zijn over de dienstverlening en de uitspraken van de LKC RK. Deze tevredenheid hangt waarschijnlijk mede samen met het feit dat de commissie verbonden is aan de betreffende denominatie, zodat zij de taal spreekt van de aangesloten scholen.

De commissie is bovendien bereid en in staat om op verschillende plaatsen in het land bij elkaar te komen, hetgeen door de partijen die betrokken zijn bij klachten eveneens zeer wordt gewaardeerd. Geconcludeerd kan worden dat zowel de commissie als het secretariaat een goede kwaliteit levert op een doelmatige en daarmee voor de aangesloten besturen kostenefficiënte manier.

Andere voordelen van aansluiting:

- De LKC RK behandelt gemiddeld 100 klachten per jaar. Zij beschikt daardoor over een ruime kennis en ervaring.
- De leden van de LKC RK zijn onafhankelijk. De commissieleden staan in geen enkele relatie tot de school of tot het bevoegd gezag. En evenmin tot de VKO. Zelfs de schijn van partijdigheid wordt daarmee vermeden.
- Door de samenstelling van de commissie worden juridische, onderwijskundige en sociaal-medische deskundigheid gegarandeerd.
- De secretarissen van de LKC RK stellen, op basis van de ingekomen stukken, heel gericht, schriftelijk vragen aan partijen. Ook werken zij met een uitgebreid vragenformulier, waardoor aan het begin van de procedure meteen een vast stramien ontstaat.
- Daarnaast wijzen de secretarissen partijen in klachten erop dat de LKC RK in haar adviezen de lijn volgt dat de klacht in eerste instantie op schoolniveau zorgvuldig dient te zijn besproken met het betrokken personeelslid en/of de directie.
- De secretarissen van de LKC RK zijn beschikbaar voor het beantwoorden van mondelinge of schriftelijke vragen over het klachtrecht in het algemeen en de te volgen procedure.

Vermelding in uw schoolgids

Bij verwijzing op de website, in de schoolgids en klachtenregeling van uw school, kunt u de volgende gegevens opnemen:

*Landelijke Klachtencommissie
voor het Katholiek Onderwijs
t.a.v. het ambtelijk secretariaat*

*Postbus 82324
2508 EH Den Haag*

*t 070 392 55 08
e info@geschillencies-klachtencies.nl
i www.GCBO.nl*

*Zo is voor iedereen duidelijk waar
hij/zij terecht kan met een klacht.*

- In de meeste klachtenregelingen staan preventie activiteiten niet beschreven. Toch is preventie van klachten minstens zo belangrijk als het goed afhandelen van klachten. Blijkens haar adviezen vindt de LKC RK preventie van klachten (dat wil zeggen: het vroegtijdig onderkennen en het goed omgaan met onvrede) belangrijk.
- De secretarissen verzorgen publicaties en inleidingen over onder meer het klachtrecht en zij nemen deel aan landelijk overleg met bijvoorbeeld het Ministerie van OCW en de Onderwijsinspectie.

8.2 ONTWIKKELINGEN IN HET VERSLAGJAAR

Klagers

In het verslagjaar zijn 88 klachten binnengekomen. Het merendeel van de klachten gedurende het verslagjaar was afkomstig van ouders. De commissie heeft zich een aantal keren moeten buigen over de ontvankelijkheidsvraag, bijvoorbeeld als een kind nog niet als leerling ingeschreven was bij de desbetreffende school of als de betreffende persoon niet behoorde tot de kring van betrokkenen bij de school.

Tussentijds beëindigen

Ongeveer een derde van de ingediende klachten wordt niet gehandhaafd of tussentijds ingetrokken. Van een niet onbelangrijk deel daarvan wordt de commissie duidelijk dat klagers alsnog overeenstemming hebben bereikt met de verweerder of met de school.

Reacties bevoegd gezag

Het bevoegd gezag is verplicht schriftelijk te reageren op het advies van de commissie. Verreweg de meeste besturen doen dat. Meestal geeft men te kennen het advies te zullen volgen. In het verslagjaar waren 2 schoolbesturen het geheel of ten dele oneens met het door de LKC RK gegeven advies.

Uitnodiging hoorzitting bevoegd gezag

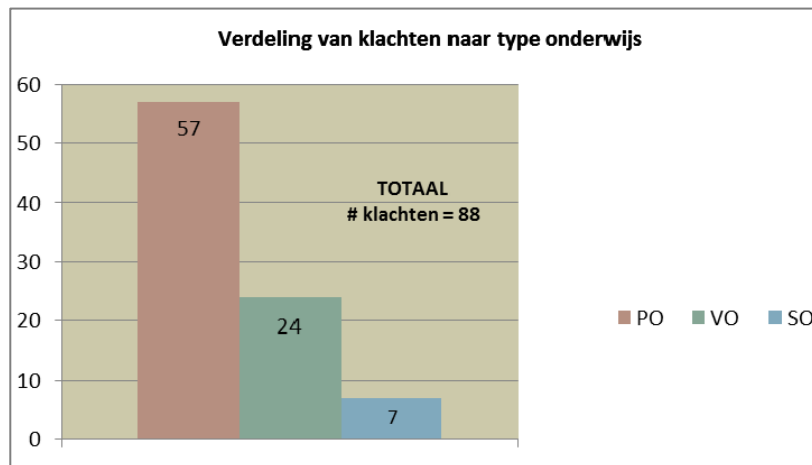
De LKC RK is lange tijd de enige landelijke klachtencommissie geweest die het bevoegd gezag in de gelegenheid stelde schriftelijk te reageren op het klaagschrift van de klager, en het bevoegd gezag uitnodigde voor de hoorzitting. De LKC RK heeft hier in de praktijk een automatisme van gemaakt. Enerzijds is het waardevol voor de LKC RK dat zij het bevoegd gezag ter zitting vragen kan stellen. Temeer, omdat zij aan het bevoegd gezag advies uit dient te brengen en aanbevelingen kan doen over te treffen maatregelen. Anderzijds heeft de LKC RK zich gerealiseerd dat de aanwezigheid van het bevoegd gezag ter zitting drempelverhogend kan zijn voor de klager, en zelfs als bedreigend kan worden ervaren.

In de diverse onderwijswetten is bepaald dat de hoorzitting besloten is en toegankelijk is voor de klager, de verweerder en hun raadslieden. De LKC RK heeft in 2009 besloten voortaan per geval te bekijken of het nodig is het bevoegd gezag, indien niet aangeklaagd, te betrekken bij de behandeling van de klacht. In het reglement van de LKC RK wordt het oproepen van het bevoegd gezag vanaf 2010 genoemd als een mogelijkheid en niet meer als een verplichting.

8.3 AANTAL KLACHTEN

Verdeling naar type onderwijs

In het verslagjaar zijn **88** klachten binnengekomen. Daarvan waren er **57** afkomstig uit het primair onderwijs, **24** uit het voortgezet onderwijs en **7** uit het speciaal onderwijs, waarvan **6** uit het speciaal basisonderwijs en **1** uit het speciaal voortgezet onderwijs voor zeer moeilijk opvoedbare kinderen.

Verdeling van klachten naar soort klacht		
ONTERECHE BEHANDELING OF ONHEUSE BEJEGENING ALSMEDE ONGEWENST GEDRAG		
SOORT KLACHT		AANTAL
I	Pedagogische of didactische handelwijze school, leerkrachten of directie <ul style="list-style-type: none"> het onverantwoord pedagogisch handelen of het creëren van een onveilig klimaat het onvoldoende begeleiden van de leerling of de verkeerde diagnose stellen 	28
II	Onbehoorlijk bestuur <ul style="list-style-type: none"> de klachtafhandeling door schoolbestuur of directie de houding en de communicatie ten opzichte van de ouders de kwaliteit van het onderwijs de veiligheid op school de hygiëne de inning van de ouderbijdrage 	23
III	Beoordeling, plaatsing en bevordering van de leerlingen <ul style="list-style-type: none"> examenuitslagen en schooladviezen over schooltype of vervolgonderwijs 	12
IV	Sancties tegen leerlingen <ul style="list-style-type: none"> straffen, schorsing of verwijdering 	6
V	Seksuele intimidatie	0
VI	Discriminatie, agressie en geweld <ul style="list-style-type: none"> gelijke gevallen niet gelijk behandelen geestelijke of fysieke intimidatie dan wel mishandeling pesten 	11
VII	Beschuldigingen Aan deze categorie ligt ten grondslag dat de verweerder beschuldigd is van iets wat als klacht te beschouwen valt.	3
VIII	Handelwijze ten opzichte van gescheiden ouders Deze categorie valt te typeren als een subcategorie van II.	5
TOTAAL		88

Verdeling van klachten naar klagers

76 klachten waren afkomstig van ouders, 4 van personeelsleden, 1 van een leerling, 1 van een oud-leerling, 1 van een vrijwilliger, 1 van een grootouder, 1 van een directielid, 1 van een buitenstaander en 1 van een huiswerkbegeleider.

Verdeling van klachten naar verweerders	
VERWEERDER	AANTAL
School	12
Directie	7
Schoolbestuur	4
Leerkracht(en)	9
Directeur/voorzitter College van Bestuur/(con)rector	18
(Intern) begeleider	1
Teamleider	1
Afdelingsleider	1
Combinaties: leerkracht/vertrouwenspersoon/stagiaire/mentor/school/verzuimcoördinator/pedagoog/contactpersoon, rector/directeur	35

Indeling beëindigde procedures	
TYPE BEËNDIGING	AANTAL
Niet gehandhaafd	16
Ingetrokken	15
Niet bevoegd	10
Niet-ontvankelijk	3
Klacht gegrond	1
Klacht ongegrond	19
Klacht deels gegrond, deel ongegrond	13

Tot slot ...

In 11 klachten vond de rest van de klachtenprocedure plaats in het volgende verslagjaar. In 33 klachten is er een mondelinge behandeling geweest, in 1 klacht een schriftelijke behandeling. In 32 klachten is er schriftelijk advies uitgebracht aan het schoolbestuur in het betreffende verslagjaar. Daarvan was in 21 gevallen het bestuur het geheel eens met het gegeven advies. Als er een aanbeveling was gedaan, werd die overgenomen. In 2 gevallen bleek het bestuur het oneens te zijn met het gegeven advies.

Voor de adviezen van de LKC RK wordt verwezen naar de website www.GCBO.nl.

9. Huishoudelijke vergaderingen en het overleg (van de voorzitters) van de commissies

---

In het verslagjaar is de LKC RK op 12 juni 2013 in een huishoudelijke vergadering bijeen geweest. De gevolgen van de instelling van de Landelijke geschillencommissie passend onderwijs zijn bij die gelegenheid aan de hand van een notitie van het secretariaat uitvoerig besproken.

ONTWIKKELINGSPERSPECTIEF

In de Wet kwaliteit (voortgezet) speciaal onderwijs die per 1 augustus 2013 in werking is getreden, is een regeling opgenomen voor geschillen tussen ouders en het schoolbestuur over het ontwikkelingsperspectief van de leerling in het (v)so. Per 1 augustus 2013 heeft het ontwikkelingsperspectief als document het oude handelingsplan vervangen. Het ontwikkelingsperspectief hoeft slechts één keer, maar wel binnen zes weken na inschrijving, te worden vastgesteld.

De Tijdelijke geschillencommissie ontwikkelingsperspectief is ingesteld voor de periode 1 augustus 2013 tot 1 augustus 2014. De Tijdelijke geschillencommissie ontwikkelingsperspectief zal bij het inwerkingtreden van de Wet passend onderwijs, per 1 augustus 2014, overgaan in de Tijdelijke geschillencommissie toelating en verwijdering, die ook wel Geschillencommissie passend onderwijs wordt genoemd.

De LKC RK heeft in de plenaire vergadering geconstateerd dat de Klachtencommissie bevoegd blijft te oordelen over alle klachten betreffende andere leerlingen dan zorgleerlingen. Verder heeft de LKC RK in die vergadering gesproken over het invoeren van het gebruik van een evaluatieformulier voor de klager en de verweerder over de procedure bij de Commissie.

ONDERZOEK KLACHTENREGELING

Ook is in de plenaire vergadering door de Commissie van gedachten gewisseld over de uitkomst van het onderzoek van Panteia naar het functioneren van de landelijke klachtencommissies in het funderend onderwijs. De opdrachtgever tot het onderzoek van Panteia is de Minister van OCW geweest. Deze heeft met de Tweede Kamer in het verleden een evaluatie afgesproken over het functioneren van de klachtenregeling in het funderend onderwijs. Kamervragen van de VVD twee jaar geleden hebben daartoe mede de aanzet gegeven.

Met de instandhouders van de landelijke klachtencommissies is door het departement op 22 mei 2013 overleg gevoerd over de conclusies van het onderzoek van Panteia. Het secretariaat van de LKC RK is bij dat overleg vertegenwoordigd geweest. Een belangrijk discussiepunt was of de bevoegdheid van de klachtencommissie verder zou moeten gaan dan het uitbrengen van een niet bindend advies. Sommigen zijn voorstander van het aan de klachtencommissie toekennen van de bevoegdheid tot het doen van bindende uitspraken (geschilbeslechting). Voorstanders gebruiken het toekennen van die bevoegdheid vervolgens als argument om tot centralisatie en uniformering van de klachtbehandeling te komen. De keerzijde daarvan is dat het de laagdrempeligheid, die er nu is, bedreigt.

De deelnemers aan het overleg op het departement waren het erover eens dat de bevoegdheid van de klachtencommissie niet verder zou moeten gaan dan het uitbrengen van een niet bindend advies aan het bevoegd gezag.

10. Website van de geschillen-, bezwaren- en klachtencommissies katholiek onderwijs

---

Informatie over de Commissies voor het katholiek onderwijs is ook te vinden op de gezamenlijke website van de Geschillencommissies Bijzonder Onderwijs: www.GCBO.nl

Op de website is te lezen:

- wie zitting hebben in de commissies voor het katholiek onderwijs
- de uitspraken van de commissies (integraal)
- de adviezen van de commissies (samengevat)

De website van de commissies is gelinkt met de website van de Commissies van beroep voor het katholiek onderwijs.

Verder zijn op de websites onder meer te vinden:

- de reglementen van de commissies
- de zittingsdata van de Landelijke klachtencommissie katholiek onderwijs
- de eerder uitgebrachte jaarverslagen van de commissies
- de modelklachtenregeling voor het primair en voortgezet onderwijs

Ten slotte staan op de website de integrale teksten van enkele publicaties van secretarissen Antoinette Cluitmans-Souren en Hessel Nentjes.

Op 1 augustus 2014 treedt het Passend Onderwijs in werking. Dit is het moment waarop de zorgplicht van scholen in werking treedt. Vanaf dan gaat de Landelijke tijdelijke geschillencommissie passend onderwijs uitspraken doen in geschillen in het primair onderwijs, het voortgezet onderwijs en het speciaal onderwijs over toelating en verwijdering van leerlingen, die extra ondersteuning nodig hebben, alsmede over het ontwikkelingsperspectief.

Wanneer er sprake is van een klacht over de extra ondersteuning, bijvoorbeeld wanneer ouders vinden dat de extra ondersteuning van de school van hun kind tekortschiet, of dat de school onvoldoende doeltreffende aanpassingen treft voor de handicap of chronische ziekte van hun kind, kunnen ouders zich nog steeds wenden tot de klachtencommissie waar de school bij aangesloten is.

LEERLINGEN WAARVOOR PASSEND ONDERWIJS BEDOELD IS

‘Voor leerlingen die extra ondersteuning nodig hebben’

Passend onderwijs gaat over alle leerlingen in het primair onderwijs, het voortgezet onderwijs en het speciaal onderwijs. In de praktijk gaat het met name over de leerlingen die *extra ondersteuning* nodig hebben. *Deze ondersteuning kan nodig zijn vanwege een lichamelijke of verstandelijke beperking, een chronische ziekte, een gedragsprobleem of een leerstoornis.*

Vier clusters

In het oude systeem werd het speciaal onderwijs onderverdeeld in 4 clusters. De gevolgen van de invoering van de zogenoemde 'Wet passend onderwijs' op 1 augustus 2014 voor het clusteronderwijs zijn de navolgende:

Cluster 1 en 2

Na de invoering van de Wet passend onderwijs zal het onderwijs in cluster 1 en 2 nog steeds in een landelijk systeem georganiseerd worden.

- Cluster 1 betreft leerlingen die blind of slechtziend zijn.
- Cluster 2 is er voor leerlingen die doof of slechthorend zijn, of ernstige spraak- en taalmoelijkheden hebben.

Scholen die onder de clusters 1 en 2 vallen gaan *geen* deel uitmaken van de regionale samenwerkingsverbanden passend onderwijs.

Cluster 3 en 4

Het cluster 3 en 4 onderwijs gaat na de invoering van het passend onderwijs *wel* deel uit maken van de regionale samenwerkingsverbanden.

- Cluster 3 is het onderwijs voor leerlingen met een verstandelijke beperking, een lichamelijke beperking of een chronische ziekte.
- Cluster 4 betreft het onderwijs voor leerlingen met gedragsstoornissen, ontwikkelingsstoornissen of psychiatrisch problemen.

Leerling aanmelden op school

Ouders kiezen zelf een school voor hun kind, ook als dat kind extra ondersteuning nodig heeft. Na de aanmelding beoordeelt de school of zij aan de ondersteuningsvraag van de leerling tegemoet kan komen. Kan dat niet, dan zoekt de school, na overleg met de ouders, een betere plek. Zo komt de leerling terecht op de school die het best bij hem of haar past.

Een school kiezen

Ouders kunnen een school voor hun kind kiezen die bijvoorbeeld dicht bij hun huis ligt, die past bij hun geloofsovertuiging of een bepaald pedagogisch concept volgt. Of misschien kiezen ouders voor een school, omdat zij denken dat die school hun kind goede *extra* ondersteuning kan bieden. Dat kan ofwel een reguliere school ofwel een school voor speciaal onderwijs zijn. Informatie over de ondersteuning die een school biedt, kunnen ouders vinden in het zogenoemde *ondersteuningsprofiel* van de school. Dit profiel is te vinden in de schoolgids.

Aanmelding bij een school voor primair onderwijs en een school voor voortgezet onderwijs

Ouders kunnen hun kind aanmelden voor de basisschool vanaf de dag waarop het kind 3 jaar wordt. Voor het aanmelden bij een school voor voortgezet onderwijs kunnen ouders het beste wachten totdat de basisschool de leerling een schooladvies heeft gegeven. De scholen in het voortgezet onderwijs moeten dat advies namelijk meewegen in hun besluit over de toelating van een leerling. Ouders dienen hun kind schriftelijk aan te melden.

Inschrijving van een leerling bij een school

Het tijdstip waarop ouders hun kind moeten aanmelden, is afhankelijk van de aanmeldingsprocedure van de school. Zo worden in het voortgezet onderwijs vaste data gebruikt voor de inschrijving voor het nieuwe schooljaar. Ouders moeten hun kind minimaal 10 weken voor de gewenste inschrijfdatum schriftelijk aanmelden. De school heeft op basis van de wet namelijk 6 weken de tijd om een passende plek te bieden. Deze termijn kan eenmaal met 4 weken worden verlengd. Ouders melden hun kind aan door een inschrijfformulier in te vullen. *Als zij denken dat hun kind extra ondersteuning nodig heeft, dienen zij dat bij de aanmelding direct aan de school door te geven.*

Aanmelden bij meerdere scholen

Ouders kunnen hun kind bij meerdere scholen inschrijven, binnen en buiten de regio van het samenwerkingsverband waar zij wonen. Ouders zijn dan verplicht via het aanmeldingsformulier de scholen te laten weten waar zij hun kind hebben aangemeld. Zo kunnen de scholen de aanmeldingsprocedure onderling afstemmen. Sommige samenwerkingsverbanden hebben een centraal aanmeldpunt. Ouders geven dan aan welke school hun voorkeur heeft. In principe onderzoekt de school van hun eerste voorkeur of hun kind extra ondersteuning nodig heeft.

PLAATSING EN TOELATING VAN LEERLINGEN

Zorgplicht van scholen voor een zo passend mogelijk aanbod

Schoolbesturen krijgen een zorgplicht (resultaatverplichting) om voor alle kinderen die worden aangemeld, of staan ingeschreven, een zo passend mogelijk onderwijsaanbod te bieden. De verplichting ligt bij het bestuur van de school waar de leerling is aangemeld. In de Wet passend onderwijs wordt een aanmeldingsprocedure geïntroduceerd. Hierin is nieuw dat een leerling voortaan schriftelijk aangemeld moet worden. De school die het aanmeldingsformulier ontvangt, moet een zo passend mogelijk aanbod doen. Dat moet een plek op een school zijn waar de leerling ook daadwerkelijk geplaatst kan worden.

Regionale samenwerking opdat alle kinderen een passende onderwijsplek krijgen

Omdat niet kan worden verwacht dat (reguliere) scholen alle kinderen die worden aangemeld een passend aanbod kunnen bieden, gaan scholen regionaal (in een aaneengesloten gebied) samenwerken. Hiertoe worden samenwerkingsverbanden passend onderwijs (swv's) voor po en voor vo ingericht. Naast reguliere scholen sluiten ook scholen voor speciaal basisonderwijs (in het po), scholen voor praktijkonderwijs (in vo) en scholen voor (voortgezet) speciaal onderwijs (voor cluster 3 en 4) aan. Cluster 3 is het onderwijs aan kinderen met een verstandelijke, lichamelijke of meervoudige handicap en voor langdurig zieke kinderen.

Plaatsing van een kind dat wordt aangemeld

De school waar een leerling wordt aangemeld, hoeft deze leerling niet op de eigen school te plaatsen. Net als in de huidige situatie, moet de school eerst onderzoeken of zij de leerling een passend onderwijsprogramma kan bieden.

Dit geldt niet voor het (v)so. Bij een rechtstreekse aanmelding moet een school voor (v)so bij het samenwerkingsverband een verzoek indienen ter verkrijging van een toelaatbaarheidsverklaring (tlv). Wordt die verklaring afgegeven, dan kan de leerling worden ingeschreven bij de school voor (v)so. Wordt geen toelaatbaarheidsverklaring afgegeven, dan moet de school voor (v)so een andere school zoeken.

Als blijkt dat plaatsing een onevenredige belasting is voor de school, dan moet de school (het bestuur) een andere school vinden die een passend onderwijsaanbod kan bieden en de leerling kan plaatsen. De verantwoordelijkheid om een passende plek te vinden op een andere school, is geregeld in de Wet passend onderwijs.

Wijze waarop de school bepaalt of zij een geschikte plek heeft voor de leerling

De school onderzoekt eerst of zij zelf een passend aanbod kan doen. Dat doet de school doen op grond van de *'Wet gelijke behandeling op grond van handicap of chronische ziekte'*. Daarbij spelen drie factoren een belangrijke rol:

- de (on)mogelijkheden van de leerling
- de (on)mogelijkheden van de school
- de wensen van de ouders

Als de plaatsing een onevenredige belasting vormt voor de school, heeft zij een argument om de leerling niet toe te laten. De school moet dan een andere school vinden die de leerling kan toelaten.

School die als passend wordt gezien heeft geen plaats meer

Als de school waar ouders hun kind hebben aangemeld de leerling niet kan plaatsen, zoekt zij een passende onderwijsplek op een andere school die de leerling wel kan plaatsen. Deze zorgplicht ligt bij de scholen en niet bij de ouders. Uiteraard worden de ouders hierbij nauw betrokken.

Leerling die extra ondersteuning krijgt in het regulier onderwijs gaat verhuizen

De leerling wordt door de ouders bij een school in een ander samenwerkingsverband aangemeld. Mag die school de leerling weigeren? De school heeft altijd een zorgplicht. Als de school de leerling niet de extra ondersteuning kan bieden die hij nodig heeft, is zij verplicht om in overleg met de ouders een passend aanbod op een andere school te vinden.

Zorg van ouders voor plaatsing van hun kind op een nieuwe school na een verhuizing

Bij verhuizingen buiten de regio gelden dezelfde regels van plaatsing. Ouders melden hun kind aan op de school van hun voorkeur. Deze school bekijkt of zij de leerling een passende plek kan bieden. Kan de school de leerling niet toelaten, dan biedt zij binnen 6 weken een plek aan op een andere school waar de leerling wel geplaatst kan worden. De school mag deze termijn eenmaal met maximaal 4 weken verlengen. Verder blijft de leerling ingeschreven op een school totdat een andere school bereid is gebleken de leerling in te schrijven. Ouders wordt aangeraden om hun kind minimaal 10 weken van te voren in te schrijven op de nieuwe school, zodat de leerling direct na de verhuizing kan instromen.

Samenwerkingsverband beslist over de indicatie van een kind

Bepaalt het samenwerkingsverband ook de duur van de indicatie? Het samenwerkingsverband beslist of en hoe lang een kind toelaatbaar is tot het (voortgezet) speciaal onderwijs.

HET ONTWIKKELINGSPERSPECTIEF STELT DE ONDERWIJSDOELEN VAST

Heeft een leerling extra ondersteuning nodig, dan is het nodig om zijn ontwikkelingsmogelijkheden te kennen en te evalueren. Speciaal daarvoor stelt de school in overleg met de ouders een ontwikkelingsperspectief op, waarin staat welke onderwijsdoelen de leerling zal kunnen halen.

School stelt ontwikkelingsperspectief vast na overleg met de ouders

Binnen 6 weken nadat een leerling is geplaatst, stelt de school het ontwikkelingsperspectief voor de leerling vast. De school voert hiervoor op overeenstemming gericht overleg met de ouders. Veel scholen in het voortgezet onderwijs betrekken ook de leerling bij het opstellen van het ontwikkelingsperspectief. Als een leerling meerderjarig en handelingsbekwaam is, is dat zelfs verplicht. Daarnaast gebruikt de school medische gegevens, informatie over eerder verleende hulp en ondersteuning en behaalde leerresultaten. De school kijkt naar de thuissituatie en doet eventueel aanvullende observaties of onderzoek. Als zij voldoende informatie heeft, stelt de school het ontwikkelingsperspectief voor de leerling op.

Ontwikkelingsperspectief laat zien waar de leerling naar toewerkt

In het ontwikkelingsperspectief beschrijft de school de doelen die de leerling zal kunnen halen. Het biedt handvatten waarmee de leraar het onderwijs kan afstemmen op de behoefte van de leerling. En het laat de school, de leerling en de ouders duidelijk zien waar de school samen met de leerling naar toewerkt en aan welke instroomeisen de leerling moet voldoen om succesvol te zijn in het vervolgonderwijs.

Jaarlijkse registratie en evaluatie van de voortgang van de leerling

Gedurende de schoolperiode zal het perspectief van de leerling steeds duidelijker worden. Daarom evalueert de school elk jaar het ontwikkelingsperspectief en stelt dit waar nodig bij. De school is verder verplicht om de voortgang van de leerling jaarlijks te registreren, zodat ouders goed kunnen zien of hun kind zich volgens de verwachte lijn ontwikkelt. Zo kan de school ook eerder ingrijpen als de ontwikkeling van de leerling sneller of juist langzamer verloopt. De ouders worden elk jaar geïnformeerd over de voortgang van de leerling. Daarnaast blijft de school de ouders op dezelfde manier informeren als nu al gebeurt.

Als de ouders het niet eens zijn met het ontwikkelingsperspectief

Zijn de ouders het niet eens met het ontwikkelingsperspectief van hun kind, dan is de school hun eerste aanspreekpunt. Komt men er samen niet uit, dan kunnen de ouders een onderwijsconsulent om advies vragen of zich met hun grieven tot het schoolbestuur wenden. Ouders kunnen hun geschil ook voorleggen aan de Landelijke tijdelijke geschillencommissie passend onderwijs. Deze commissie brengt binnen 10 weken een oordeel uit aan het schoolbestuur.

Problemen tussen de ouders en de school

Waar kunnen ouders terecht als zij het niet eens zijn met het besluit over de toelating van hun kind op of als er problemen zijn met de ondersteuning die hun kind krijgt? Hun eerste aanspreekpunt is dan altijd de school. Komt men er samen niet uit, dan zijn er verschillende mogelijkheden voor onafhankelijke bemiddeling, bezwaar en beroep en verdere stappen. Hieronder worden deze mogelijkheden beschreven.

Procedure bij een geschil over toelating en verwijdering

Zijn ouders het niet eens met een besluit van de school ten aanzien van de toelating of de verwijdering van hun kind, *dat extra ondersteuning nodig heeft*, dan kunnen zij samen met de school proberen tot een oplossing te komen. Lukt dat niet, dan kunnen ouders kosteloos een beroep doen op een onderwijsconsulent.

Onderwijsconsulenten zijn onafhankelijke deskundigen met kennis en ervaring op het gebied van onderwijs aan leerlingen met een handicap, ziekte of stoornis. Zij kunnen adviseren en bemiddelen, in de fase waarin er formeel nog geen sprake is van een geschil.

Kunnen ouders samen met de school niet tot overeenstemming komen over een plaatsingsaanbod, dan kunnen zij ook kiezen voor het indienen van een bezwaarschrift of voor het gebruik van een ander rechtsmiddel.

- Ouders tekenen bezwaar aan bij het schoolbestuur. Het schoolbestuur vraagt naar hun standpunt, voordat het een beslissing neemt op het bezwaar. Als ouders het niet eens zijn met dit besluit, dan kunnen zij hiertegen in beroep gaan bij de bestuursrechter (openbaar onderwijs). Of kunnen zij de beslissing op bezwaar aanvechten bij de burgerlijke rechter (bijzonder onderwijs). De rechter doet een bindende uitspraak.
- Ook kunnen ouders het geschil voorleggen aan de Landelijke tijdelijke geschillencommissie passend onderwijs. Alle scholen en samenwerkingsverbanden zijn bij deze commissie aangesloten. De commissie geeft binnen 10 weken een oordeel over het geschil.
- Ouders kunnen verder een oordeel vragen aan het College voor de Rechten van de Mens (CVRM), als zij menen dat de school bij de toelatingsbeslissing verboden onderscheid maakt of discrimineert op grond van een handicap of chronische ziekte. De oordelen van het CVRM zijn niet bindend, maar deze worden in de meeste gevallen wel opgevolgd.

Procedure bij een geschil over de inhoud van het ontwikkelingsperspectief

Als ouders het niet eens zijn met de inhoud van het ontwikkelingsperspectief dat de school voor hun kind heeft opgesteld, dan is de school hun eerste aanspreekpunt. Komt men er samen niet uit, dan hebben ouders de volgende mogelijkheden:

- Ouders kunnen hun onvrede kenbaar maken bij het schoolbestuur
- Ouders kunnen het geschil ook voorleggen aan de Landelijke tijdelijke geschillencommissie passend onderwijs. Deze commissie brengt binnen 10 weken een oordeel uit aan het schoolbestuur.

Bij deze procedures staat als laatste mogelijkheid nog de gang naar de overheidsrechter open.

Procedure bij een geschil over de extra ondersteuning

Vinden ouders dat de extra ondersteuning van de school van hun kind tekortschiet, dan hebben zij de volgende wettelijke mogelijkheden.

- Ouders kunnen zich wenden tot het bestuur.
- Ouders kunnen zich wenden tot **de klachtencommissie van de school**.
- Ouders kunnen een onderwijsconsulent om advies vragen.
- Als ouders vinden dat de school onvoldoende doeltreffende aanpassingen treft voor de handicap of chronische ziekte van hun kind, kunnen zij ook een oordeel vragen aan het CVRM.
- In laatste instantie kunnen ouders een geschil aanhangig maken bij de overheidsrechter.

Landelijke tijdelijke geschillencommissies ontwikkelingsperspectief en passend onderwijs

De Landelijke tijdelijke geschillencommissie ontwikkelingsperspectief gaat per 1 augustus 2013 van start voor scholen voor het (voortgezet) speciaal onderwijs. Zij oordeelt tot 1 augustus 2014 over geschillen inzake het ontwikkelingsperspectief van een leerling die een dergelijke school bezoekt.

Vanaf 1 augustus 2014 gaat de Landelijke tijdelijke geschillencommissie passend onderwijs uitspraken doen in geschillen in po, vo en (v)so over toelating en verwijdering van leerlingen, die extra ondersteuning nodig hebben, alsmede over het ontwikkelingsperspectief. Dit is namelijk het moment waarop de zorgplicht van scholen in werking treedt.

De commissie bestaat uit deskundigen en doet binnen 10 weken uitspraak. Bij haar oordeel houdt zij rekening met de inhoud van het schoolondersteuningsprofiel en het ondersteuningsplan.

Ouders kunnen dus, net als nu, bij geschillen over toelating en verwijdering bezwaar aantekenen bij het schoolbestuur, de Commissie Gelijke Behandeling inschakelen of beroep aantekenen bij de overheidsrechter. Mochten ouders na een uitspraak van de Landelijke tijdelijke geschillencommissie passend onderwijs alsnog naar de overheidsrechter stappen, dan neemt de overheidsrechter het oordeel van de geschillencommissie mee bij zijn afweging.

Notitie van mr. Antoinette Cluitmans van februari 2014

Van Geschillencommissie ontwikkelingsperspectief naar Geschillencommissie passend onderwijs

De Landelijke tijdelijke geschillencommissie ontwikkelingsperspectief (Geschillencommissie ontwikkelingsperspectief) wordt ingesteld voor de periode 1 augustus 2013 tot 1 augustus 2014.

Vanaf 1 augustus 2014, bij het inwerkingtreden van de Wet passend onderwijs, zal de Geschillencommissie ontwikkelingsperspectief overgaan in de Landelijke tijdelijke geschillencommissie toelating en verwijdering, ook wel aangeduid als 'Geschillencommissie passend onderwijs'.

Beide commissies worden ondergebracht bij Stichting Onderwijsgeschillen te Utrecht, Lunetten.

Landelijke tijdelijke geschillencommissie ontwikkelingsperspectief (1-8-2013 tot 1-8-2014)

GESCHILLENCOMMISSIE ONTWIKKELINGSPERSPECTIEF

In de wet kwaliteit (v)so die per 1 augustus 2013 in werking treedt, is een regeling opgenomen voor geschillen tussen ouders en het schoolbestuur over het ontwikkelingsperspectief van de leerling in het (v)so.

Per 1 augustus 2013 zal het ontwikkelingsperspectief als document het oude handelingsplan gaan vervangen. Het ontwikkelingsperspectief hoeft slechts één keer, maar wel binnen zes weken na inschrijving van de leerling, te worden vastgesteld. Het ontwikkelingsperspectief moet eens per jaar worden geëvalueerd.

Aard van de geschillen

Het *ontwikkelingsperspectief* wordt vastgesteld voor elke leerling in het (voortgezet) speciaal onderwijs. Voordat dit ontwikkelingsperspectief kan worden vastgesteld voert het bevoegd gezag met de ouders 'op overeenstemming gericht' overleg over de inhoud. Het ontwikkelingsperspectief wordt vastgesteld binnen zes weken na inschrijving en wordt een keer per jaar geëvalueerd. Geschillen over het vaststellen en bijstellen van het ontwikkelingsperspectief kunnen worden voorgelegd aan de Geschillencommissie ontwikkelingsperspectief. De commissie brengt op verzoek van de ouders binnen 10 weken een oordeel uit aan het bevoegd gezag.

De Geschillencommissie ontwikkelingsperspectief neemt tevens geschillen in behandeling, ingediend door ouders van kinderen die ingeschreven staan op scholen die deel uitmaken van de drie samenwerkingsverbanden die op experimentele basis een jaar eerder starten met de invoering van de Wet passend onderwijs. Het gaat dan om geschillen over toelating van leerlingen met een extra ondersteuningsvraag, verwijdering van dergelijke leerlingen en over het ontwikkelingsperspectief.

Wettelijke grondslag

De instelling van de Geschillencommissie ontwikkelingsperspectief (voortgezet) speciaal onderwijs is geregeld in de Wet kwaliteit (v)so ([Stb. 2012, 545](#)), en is vastgelegd in artikel 45 van de Wet op de expertisecentra (WEC).

Artikel 45 van de WEC luidt:

1. Er is tot een bij Koninklijk Besluit te bepalen tijdstip één landelijke tijdelijke geschillencommissie ontwikkelingsperspectief waarbij elke school is aangesloten
2. De commissie neemt kennis van geschillen tussen ouders en bevoegd gezag van een school die ontstaan bij de toepassing van [artikel 41a, eerste en vierde lid](#).
3. De commissie brengt op verzoek van de ouders binnen 10 weken een oordeel uit aan het bevoegd gezag.

4. Bij ministeriële regeling worden voorschriften gegeven met betrekking tot de commissie, waaronder in elk geval het aantal leden, de wijze van benoeming en ontslag en de deskundigheid van de leden van de commissie.
Het aantal leden, de wijze van benoeming en ontslag en de deskundigheid van de leden van de commissie wordt nog geregeld in een ministeriële regeling.

Landelijke tijdelijke geschillencommissie toelating en verwijdering (vanaf 1-8-2014)

GESCHILLENCOMMISSIE PASSEND ONDERWIJS

Anders dan de naam suggereert, behandelt deze commissie niet alleen geschillen over toelating en verwijdering, maar ook over het ontwikkelingsperspectief van de leerling in het (v)so en van de leerling die extra ondersteuning nodig heeft in het overige onderwijs.

Deze commissie is op basis van amendement nr. 91 in de Wet passend onderwijs opgenomen. In de toelichting op dit amendement is vermeld waarom de commissie in beginsel een tijdelijk karakter heeft en wat de aard van de geschillen is die aan de commissie kunnen worden voorgelegd.

Aard van de geschillen

Met de inwerkingtreding van de Wet passend onderwijs wordt per 1 augustus 2014 de zorgplicht ingevoerd. Vanaf dat moment wordt ook voor leerlingen in het regulier onderwijs die extra ondersteuning nodig hebben, een ontwikkelingsperspectief vastgesteld.

De Geschillencommissie passend onderwijs voor het primair onderwijs (po), voortgezet onderwijs (vo) en (voortgezet) speciaal onderwijs ((v)so) oordeelt in geschillen tussen ouders en het schoolbestuur over:

- (de weigering van) toelating van leerlingen die extra ondersteuning behoeven;
- de verwijdering van leerlingen;
- het ontwikkelingsperspectief.

Afgewacht moet worden of de tijdelijke commissie het tot haar bevoegdheid gaat rekenen om ook te oordelen over de verwijdering van 'reguliere' leerlingen, en zij zich derhalve niet slechts richt op de verwijdering van leerlingen die extra ondersteuning behoeven.

De commissie brengt op verzoek van de ouders binnen 10 weken een oordeel uit aan het bevoegd gezag.

Tijdelijkheid

In de toelichting op amendement 91 van de Wet passend onderwijs is vermeld waarom de commissie in beginsel een tijdelijk karakter heeft:

'Ouders kunnen in de huidige situatie bij geschillen over toelating en verwijdering bezwaar maken bij de school en vervolgens beroep aantekenen bij de rechter. Tevens bestaat de mogelijkheid om de Commissie gelijke behandeling in te schakelen. Gebleken is echter dat er behoefte bestaat aan een aanvullende voorziening, waarbij het ouders vrij staat om hiervan al dan niet gebruik te maken. Met name in de beginperiode waarin passend onderwijs wordt ingevoerd, de zorgplicht van toepassing wordt en de voorschriften over verwijdering worden aangescherpt, bestaat de behoefte om geschillen te kunnen voorleggen aan een geschillencommissie met een specifieke expertise ten aanzien van leerlingen die extra ondersteuning behoeven. De commissie kan richting geven aan de toepassing van de nieuwe wettelijke bepalingen op de school. Als een en ander voldoende vorm heeft gekregen kan de tijdelijke commissie komen te vervallen.'

Wettelijke grondslag

De instelling van de Landelijke tijdelijke geschillencommissie toelating en verwijdering is geregeld in de Wet passend onderwijs ([Stb. 2012, 533](#)), en is vastgelegd in artikel 43 van de Wet op het primair onderwijs (WPO), artikel 44 van de Wet op de Expertisecentra (WEC) en artikel 27c van de Wet op het voortgezet onderwijs (WVO). Deze geschillencommissie was niet in het oorspronkelijke wetsvoorstel passend onderwijs opgenomen. Bij de behandeling in de Tweede Kamer werd door de meeste partijen ingestemd met een amendement over de geschillencommissie ([Kamerstukken II 2011/12, 33 106, nr. 91](#)). Dit amendement bevat de toelichting bij art. 43 WPO, art. 44 WEC en art. 27c WVO. Het aantal leden, de wijze van benoeming en ontslag en de deskundigheid van de leden van de commissie is geregeld in een Algemene Maatregel van Bestuur.

Geschillencommissie Op Overeenstemming Gericht Overleg

GESCHILLENCOMMISSIE OOGO

De Gemeente en het samenwerkingsverband moeten zogenoemd Op Overeenstemming Gericht Overleg (oogo) met elkaar voeren over het ondersteuningsplan van het samenwerkingsverband. De Wet passend onderwijs verlangt dat elk samenwerkingsverband met de gemeente die tot haar werkingsgebied behoort, een geschillenregeling overeenkomt. Die geschillenregeling kan worden toegepast als de gemeente en het samenwerkingsverband er in het oogo niet uitkomen en er toch een beslissing nodig is.

De Stichting Onderwijsgeschillen heeft van de VNG, de PO-Raad en de VO-raad de opdracht gekregen een modelprocedure te ontwikkelen voor het 'op overeenstemming gericht overleg' (oogo) tussen gemeenten en samenwerkingsverbanden over het ondersteuningsplan van het samenwerkingsverband. De landelijke geschillencommissie ter beslechting van geschillen die ontstaan in het oogo tussen gemeenten en samenwerkingsverbanden wordt ondergebracht bij Stichting Onderwijsgeschillen.

Op overeenstemming gericht overleg

De nieuwe samenwerkingsverbanden passend onderwijs dienen ten minste eenmaal per vier jaar een ondersteuningsplan op te stellen. Daarin leggen zij onder andere de procedure en criteria vast voor de verdeling, besteding en toewijzing van ondersteuningsmiddelen en -voorzieningen voor de scholen binnen de regio van het samenwerkingsverband. Het eerste ondersteuningsplan moet per 1 mei 2014 zijn ingediend bij de Inspectie van het Onderwijs.

Over het concept ondersteuningsplan van het samenwerkingsverband dient 'op overeenstemming gericht overleg' te hebben plaatsgevonden met de gemeenten waaronder het samenwerkingsverband valt. Zowel schoolbesturen als gemeenten hebben immers belang bij een goede afstemming van onderwijs en jeugdzorg. De stelselwijzigingen voor passend onderwijs houdt mede verband met een decentralisatie in de jeugdzorg. De rol van gemeenten in de jeugdzorg wordt versterkt en de samenwerking tussen gemeenten en samenwerkingsverbanden is mede noodzakelijk om inhoudelijke verandering te kunnen realiseren.

Modelprocedure

De Wet passend onderwijs verplicht samenwerkingsverbanden en gemeenten om een procedure op te stellen voor het oogo. Ook dient deze procedure een voorziening voor het beslechten van geschillen te bevatten, voor het geval partijen niet tot overeenstemming komen.

In opdracht van de VNG, de PO-Raad en de VO-raad heeft Stichting Onderwijsgeschillen ten behoeve van gemeenten en besturen van samenwerkingsverbanden een modelprocedure ontwikkeld. Deze [Modelprocedure op overeenstemming gericht overleg](#) is op de website van de VNG geplaatst.

De Modelprocedure bevat ook het Reglement van de Geschillencommissie oogo, de Instellingsregeling Geschillencommissie oogo en een Toelichting op de modellen.

LANDELIJKE ARBITRAGECOMMISSIE PASSEND ONDERWIJS

Tijdens de behandeling in de Eerste Kamer is een motie aangenomen waarin gevraagd is om te voorzien in een permanente landelijke arbitragevoorziening om geschillen te beslechten tussen scholen en het samenwerkingsverband waar zij deel van uitmaken. De staatssecretaris heeft in zijn verslag van 24 januari 2013 aangegeven dat hij aan de Stichting Onderwijsgeschillen opdracht heeft gegeven tot het organiseren van deze arbitragevoorziening.

De arbitragevoorziening passend onderwijs kan bindende uitspraken doen en richt zich op geschillen binnen samenwerkingsverbanden die betrekking hebben op:

- de statuten (ook tijdens de oprichtingsfase)
- de onderlinge verhoudingen
- het beleid ten aanzien van de extra ondersteuning
- de (verdeling van de) bekostiging

Nadrukkelijk schrijft de staatssecretaris dat hij hiermee tegemoet wil komen aan de wens van de Kamer dat de samenwerkingsverbanden zich reeds voor vaststelling van statuten tot de arbitragevoorziening kunnen wenden.

Aanleiding voor de instelling van de Arbitragecommissie

De Landelijke Arbitragecommissie Samenwerkingsverbanden passend onderwijs heeft geen wettelijke basis, maar vloeit voort uit de [motie-Backer \(D66\) c.s.](#), die tijdens de behandeling van de Wet passend onderwijs in de Eerste Kamer met algemene stemmen is aangenomen.

Met de motie werd de regering gevraagd een permanente landelijke arbitragevoorziening in te stellen om geschillen binnen de samenwerkingsverbanden passend te beslechten. De aanleiding voor de motie was de bezorgdheid in de Eerste Kamer over de grote krachtsverschillen die binnen een samenwerkingsverband kunnen bestaan tussen de verschillende deelnemers, over de grote belangen die daarbij in het geding kunnen zijn en mogelijke geschillen daarbij. Problemen kunnen in het bijzonder ontstaan voor kleine scholen, so/vso-scholen en scholen die behoren tot meer dan één samenwerkingsverband.

Opname van arbitrage in de statuten van de samenwerkingsverbanden

Conform de motie heeft de regering toegezegd een landelijke arbitragecommissie in te stellen. Deze voorziening wordt ingericht zonder wettelijke basis, omdat een wettelijk traject, zo geeft de staatssecretaris in zijn [brief van 22 januari 2013](#) aan, veel tijd kost en niet noodzakelijk is.

De regering heeft wel toegezegd te gaan stimuleren dat alle samenwerkingsverbanden in hun statuten vastleggen dat eventuele geschillen zullen worden voorgelegd aan de landelijke arbitragecommissie. De sectororganisaties hebben daartoe een [modelpassage voor de statuten](#) ontwikkeld. Als samenwerkingsverbanden deze modelpassage niet gebruiken, zal volgens de staatssecretaris, alsnog een wettelijke regeling worden getroffen.

GCBO MEDIATION

Voor het oplossen van klachten en geschillen in het onderwijs biedt GCBO mediation aan. In deze brochure is te vinden wat mediation inhoudt en hoe het werkt.

Het oplossen van een klacht of conflict door de partijen zelf in een vroeg stadium blijkt zeer effectief. Als er een beroep, klacht of bezwaar is ingediend bij één van de landelijke commissies van GCBO kan de secretaris van de commissie interveniëren door de mogelijkheid van mediation aan te bieden.

Het kan gaan om mediation in verband met meningsverschillen van ouders, scholen, schoolbesturen, toezichthouders, management en eventueel medewerkers van scholen. Maar ook van (gemeenschappelijke) medezeggenschapsraden, deelraden, ouderraden en dienstverleners aan scholen alsmede samenwerkingsverbanden en ondersteuningsplanraden (passend onderwijs).

Als de beide partijen instemmen met mediation, vindt doorverwijzing plaats naar een drietal vaste, geregistreerde mediators die volgens het reglement van de Mediators Federatie Nederland (voorheen NMI: Nederlands Mediation Instituut) werken. Deze zijn zeer ervaren op het gebied van het onderwijsrecht en zij functioneren onafhankelijk en onpartijdig.

Wat is mediation?

Bij mediation gaat het om een specifieke methode van conflictoplossing die aan bepaalde eisen moet voldoen. Het gaat hier niet om de beslechting van een geschil door een onafhankelijke derde, maar om de oplossing van een geschil door partijen zelf, onder leiding van een onafhankelijke derde. Met mediation lost u samen met de ander uw conflict op met hulp van een onafhankelijke, neutrale mediator. Daarbij worden naast de zuiver juridische zaken ook andere belangen van partijen betrokken, ook als deze buiten het conflict als zodanig liggen.

Het grote verschil met het optreden van een rechter is dat de mediator geen standpunt inneemt, geen oplossingen bedenkt en geen beslissingen neemt. Dat doen de partijen zelf. De mediator faciliteert en begeleidt partijen daarbij. U werkt en denkt dus zelf actief mee en u bepaalt de oplossing. *De mediator kiest geen partij, maar blijft onafhankelijk en neutraal.*

Uitgangspunten

Voor mediation gelden twee belangrijke uitgangspunten:

- *Vertrouwelijkheid en geheimhouding:* Tijdens de mediation wordt gewerkt aan herstel van het vertrouwen. Daarom valt alles wat in de mediationgesprekken aan de orde komt onder de geheimhoudingsplicht van partijen. De geheimhoudingsplicht geldt ook voor de gespreksverslagen, de overeenkomsten en de uitkomst van de mediation. De mediator is ook gehouden aan de geheimhoudingsplicht.

- *Vrijwilligheid*: Mediation kan alleen starten als beide partijen willen deelnemen. De ene partij kan de andere partij daartoe niet dwingen. Als u voor mediation hebt gekozen, wordt van u en de andere partij verwacht dat u zich inspant om de kwestie die u verdeeld houdt samen met de mediator op te lossen. Het staat elk van de partijen en ook de mediator echter vrij om op ieder gewenst moment de mediation af te breken.

Wanneer is mediation een goede oplossing?

Mediation is eigenlijk geschikt voor alle soorten conflicten. Voor grote en kleine conflicten, en voor alle partijen.

Mediation is vaak beter dan procederen in de volgende situaties:

- Als er snel een oplossing moet komen. Hoe eerder het conflict de wereld uit is, hoe beter. Dan kunnen partijen verder.
- Als beide partijen invloed willen hebben op de uiteindelijke uitkomst. Partijen houden zich beter aan afspraken waar ze zelf aan hebben meegewerkt.
- Als er niet alleen juridische zaken, maar ook andere zaken rondom het conflict moeten worden opgelost.
- Als partijen ook na het conflict nog een goede relatie willen of moeten onderhouden.
- Als partijen bereid zijn met elkaar te praten.
- Als partijen wel van goede wil zijn, maar communicatieproblemen hebben. Partijen praten niet meer met elkaar, maar willen wel graag het conflict oplossen. Of partijen praten nog wel met elkaar, maar kunnen het samen niet eens worden.

Soms is mediation NIET het aangewezen instrument. Bijvoorbeeld als een van de partijen geen mediation wil, of een van de partijen zijn belangen niet goed kan behartigen. Of als er behoefte is aan uitleg van de wet of de regels, en daarom de gang naar de rechter of bijvoorbeeld de klachtencommissie gewenst is.

Hoe komt mediation op gang en hoe gaat het verder?

Als er een beroep, klacht of bezwaar is ingediend bij één van de landelijke commissies van GCBO kan de secretaris van de commissie interveniëren door op de mogelijkheid van mediation te wijzen. Als de beide partijen instemmen met mediation, en het bevoegd gezag daarmee akkoord gaat, vindt doorverwijzing plaats naar een drietal vaste, geregistreerde mediators die volgens het reglement van de Mediators Federatie Nederland werken. Deze zijn zeer ervaren op het gebied van het onderwijsrecht en zij functioneren onafhankelijk en onpartijdig.

In de meeste gevallen kent de mediator de achtergrond van de zaak niet. De mediator begint in principe blanco aan de mediation. In de eerste bijeenkomst neemt de mediator de regels die voor de mediation gelden met partijen door. Een belangrijke regel is dat nieuwe informatie die tijdens de mediation boven tafel komt, vertrouwelijk is. Deze en nog meer regels staan beschreven in een overeenkomst die de beide partijen en de mediator ondertekenen bij de aanvang van de mediation, de zogeheten mediationovereenkomst.

Vervolgens onderzoekt de mediator samen met partijen welke punten opgelost moeten worden. Ook bespreekt hij welke belemmeringen er tot nu toe waren. Daarna zoekt u samen naar oplossingen die zoveel mogelijk de wederzijdse belangen dienen. Tijdens de mediation houdt de mediator partijen aan de afspraken die ze hebben gemaakt aan het begin van de mediation, bijvoorbeeld over hun

manier van communiceren. Hij kan interventies plegen om de communicatie tussen partijen te verbeteren. De mediator kan besluiten om partijen voor een afzonderlijk gesprek uit te nodigen, bij wijze van tussenfase. Hiertoe kan de mediator zelf het initiatief nemen. Hij kan dat echter ook doen op verzoek van (één van) de partijen.

Wat gebeurt er aan het einde van de mediation?

Aan het einde van een geslaagde mediation sluiten partijen de mediation af met een overeenkomst, waarin de gemaakte afspraken zijn opgenomen. Deze overeenkomst is een vaststellings-overeenkomst. Partijen zijn verplicht de gemaakte afspraken na te komen. De mediator speelt bij de uitvoering van de afspraken geen rol meer. De verantwoordelijkheid hiervoor ligt dus bij de betrokken partijen zelf. De mediator gaat aan het einde van de mediation met partijen na welke informatie of uitgangspunten vertrouwelijk moeten blijven en of en zo ja in hoeverre informatie uit de mediation aan derden mag worden verstrekt. En welke stukken eventueel in een gerechtelijke procedure mogen worden overgelegd. Na de ondertekening van de vaststellingsovereenkomst is de mediation voltooid en wordt de klacht of het beroep ingetrokken.

Als de mediation niet is geslaagd, kan de klacht of het beroep alsnog door de desbetreffende klachtencommissie van GCBO in behandeling worden genomen.

Wat zijn de kosten?

Als de school is aangesloten bij de desbetreffende commissie van de GCBO worden voor mediation, afhankelijk van de gevolgde betalingssystematiek, aan het bevoegd gezag al dan niet kosten in rekening gebracht. Om reden waarvan het bevoegd gezag altijd vooraf akkoord moet gaan met de mediation. De kosten die partijen zelf maken zijn voor rekening van henzelf. Hierbij moet gedacht worden aan reiskosten en kosten van rechtsbijstand.

GCBO Mediation

Den Haag, januari 2014